

Underbilag d. til Bilag 11.

Det Kgl. Danske Gesandtskab, Oslo.

Jeg har mottat Gesandtskabets ærede skrivelse av 8. ds. med anmodning om en uttalelse angående erfaringerne i Norge med hensyn til meddomsmannsinstitusjonens virkning.

Jeg forstår, at man i Danmark planlegger den reform i rettspleieloven at man lar legdommerne tiltræ retten sammen med den juridiske dommer, slik at legdommerne dømmer på like fot med dommeren i alle spørsmål som kommer op, være sig skyld-, straffespørsmål eller formelle spørsmål.

Efter konferance med herr ministeren forstår jeg at man ikke ønsker nogen videnskabelig utredning, og heller ikke nogen gjennomgående utredning av våre lovparagraffer, men at man gjerne vil ha den praktiske jurists mening bygget på egne erfaringer.

Jeg skal da behandle for sig straffesaker og civile saker.

Straffesaker.

Her har man mange års erfaring, og det falder naturligst at begynde med straffesaker.

Domstolene er her meddomsrett og lagmannsrett. — Efter domstoleloven som blev sat ikraft 1. juli 1927 kaldes underinstansen såvel i straffesaker som civile saker herresrett og byrett. Imidlertid bruker man i praksis det gamle uttrykk i straffesaker, meddomsrettssaker, og det benyttes her.

Meddomsretten behandler regulært alle mindre straffesaker som kan medføre straf op til 3 år, og lagmannsretten, som er en jurydomstol, behandler regulært saker som kan medføre straf over 3 års fængsel, likesom den fungerer som appellinstans. Høiesterrett, hvor der bare sitter sakkyndige dommere, er appellinstans forsåvidt angår rettsspørsmål og straffespørsmål samt formelle spørsmål.

I meddomsretten sitter en fagdommer og 2 domsmenn. Disse 3 personer dømmer da med like stor myndighet i alle spørsmål.

I lagmannsretten afgjør en jury på 10 medlemmer skyldspørsmålet, og en rett på 3 fagkyndige dommere straffespørsmål og processuelle spørsmål.

Jeg tror den almindelige mening er at disse meddomsretter har virket udmerket, og klagerne har været få eller ingen. Jeg mener det er et riktig princip, og ialfald i vort demokratiske land stemmende med folkeopinionen, at ingen skal dømmes uten at der i retten sitter et flertal av legmenn. Dette har i Norge i høi grad styrket tilliden til domstolene og troen på et retfærdig resultat.

Ved selve hovedforhandlingen vil den juridiske dommer lede forhandlingerne, og de 2 legmenn griper meget sjelden ind. De hører på, og kan naturligvis komme med spørsmål. Først når retten trækker sig tilbake i enrum til rådslagning angående domsresultatet er det at legmennene begynner at virke. Den fagkyndige dommer vil da på grunn av sin praksis og kjendskap til loven som regel ha det avgjørende ord, og det hender ikke så svært ofte at der er dissenser.

Det er utvilsomt riktig, at vi jurister efter vor hele indstilling ofte kan se en sak mere formelt og juridisk end riktig er. Det kan da være heldig, at domsmennene ofte i strid med den strenge ret kan bidra til et mere menneskelig retfærdig resultat.